

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Oppericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST . . . . . TELEFOON 4519.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST“:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Verantwoording van voor de pestbestrijding ontvangen gelden. — Oproep. — D. Veer. — Op Zendingengebied. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen.

De kranige grijsaard was diep geroerd, door dit bewijs dat hij niet vergeten was door de oud-leerlingen, waaronder er waren, die ruim 40 jaar geleden de Indische Instelling hadden bezocht.

is er, als naar gewoonte, heden „beurs“ gehouden. En er ging nog tamelijk veel om ook!”

Verantwoording van voor de pestbestrijding ontvangen gelden:

Reeds verantwoord (K. W. 23 Juli j.l. no. 30) f 767.95
Bijdrage van het Hoofdbestuur 32.05
Totaal . . . . . f 800.—

Dit bedrag is afgedragen aan den penningmeester van het „Eere-Comité tot steunverleening aan het Nederlandsche Rode Kruis tot uitzending van verplegend personeel en materieel naar de peststreken in Ned.-Indië, te Amsterdam, waarvoor namens dat Comité een dankbetuiging werd ontvangen.

DE SECRETARIS.

Op Zendingengebied.

Naar wij vernemen hebben de Hoofdbesturen van de samenwerkende Zendingcorporaties (het Nederlandsch Zendinggenootschap, de Utrechtsche Zendingvereeniging, de Rheinische Missionsgesellschaft en het Sangi-en Talaud-Comité) Secretariaat: Rechter Rottekade 63 te Rotterdam, wier inkomsten tengevolge van de tijdsomstandigheden nagenoeg stilstaan, besloten om de twee artsen, twee zending-diaconessen en een onderwijzeres, aan wier komst in Indië groote behoefte bestaat, en die onlangs werden afgevaardigd, voorloopig niet naar Indië te laten vertrekken; zij maken zich zooveel mogelijk hier te lande nuttig.

De aanbesteding van de gebouwen der nieuwe Zendingsschool is natuurlijk voor onbepaalden tijd uitgesteld, en eveneens de reis van Director Gunning, hoe noodig die ook is.

En verder is aan al degenen, die in dienst der bovengenoemde Hollandsche Zendingcorporaties arbeiden, zoowel hier te lande als in Indië, aangeschreven, dat zij voorloopig slechts over 50 pCt. van hun salaris kunnen beschikken. Op deze wijze hoopt men althans voorloopig het Zendingswerk voor al te grooten teruggang te bewaren. Toch bestaat er vrees, dat zelfs de op deze wijze gereduceerde uitgaven niet door inkomsten gedekt zullen worden. En vooral is men beducht dat de zendingen zich zelf en de hunnen vele ontberingen zullen opleggen, die zich later aan hun gezondheidstoestand zullen wreken.

Oproer in West-Borneo.

Te Buitenzorg werd 30 Juli j.l. uit Pontianak een telegram ontvangen, meldende dat de onrust onder de ingezetenen aldaar toeneemt en de gezonden troepen reikhalzend worden tegemoet gezien, aangezien men ter plaatse niet zeker is van de houding der Chineez en de Assistent-Resident verklaard had noch de Factorij, noch het agentschap der Javasche Bank te kunnen beschermen.

De Civiel-Gezaghebber W. A. Laverman, hoewel gewond, ont kwam.

Alle prauwen werden gecharterd, om te voorkomen dat de rebellen, wier sterkte op circa 1000 man wordt geschat, de rivier kunnen oversteken.

Kapitein Seiler en de luitenant Tabos zijn bij Mempawa met twee brigades ingesloten.

De heer Seiler is ernstig ziek.

Luitenant Tabots is licht gewond aan den kuit.

De resident en de gewestelijk commandant zijn juist van Singkawang teruggekeerd.

Assistent-Resident Burgdorffer is naar Peniti vertrokken om alle prauwen te charteren, ten einde het oversteken van de oproerlingen te voorkomen.

Onrustbarende berichten van renboden uit het binnenland volgen elkaar op.

Volgens geruchten naderen 900 opstandelingen de hoofdstad.

De Europeanen gaan met angst den nacht tegemoet.

De toestand is uiterst critiek.

Op 31 Juli zouden met de „Daendels“ naar Singkawang honderd zestig man en honderd à twee honderd dwangarbeiders gaan, terwijl met de compagnie vier officieren meegingen.

Naar „De Javabode“ vernam gaat generaal van Riet-schoten als regeeringscommissaris naar Borneo.

Aankomst der eerste Pest-ambulances te Soerabaja.

In t „Batikamp“ lezen wij hoe bij de aankomst der „Kawi“ te Soerabaja met de eerste brigade pestbestrijders uit Nederland, bestaande uit twee hoofdverpleegsters en vier verpleegsters zich in de woning van de familie Pijl aan den Oedjong verzameld hadden, dr. Terburgh, dr. Van Dorsten, dr. Van Bremen, dr. Van Driessche, de heer Westra, controleur kotta, met hunne dames, alsmede mevrouw Wijga en zuster Ingenohl.

De aangekomen verpleegsters werden door de heeren Terburgh en Westra van boord gehaald en in de woning van dr. Pijl door de daar aanwezigen verwelkomd.

Eerstgenoemde zeide o.m.:

In de tweede plaats zeg ik u welkom uit een algemeen oogpunt. Tot dusver verleende het Rode Kruis alleen hulp aan de gewonden op de slagvelden, doch in de laatste jaren kwam verandering in den werkkring van dit lichaam en verleende het ook hulp bij groote ongelukken, natuurrampen en bij het heerschen van volksziekten. Te grooter is mijn vreugde, waar juist mijn afdeling thans uwe hulp krijgt.

Toen ik n.l. tien jaar geleden in opdracht der regering werd gezonden naar Italië tot het bestudeeren der malaria en daar kennis maakte met de hulp bij het bestrijden der ziekte door het Rode Kruis verleend, toen heb ik mij gewend tot het hoofdbestuur van het Rode Kruis om ook op dergelijke wijze hulp te verlenen. Het heeft echter niet mogen zijn.

Er zijn sedert tien jaar verstreken en thans mag ik u ambtelijk begroeten, nu gij komt helpen bij de bestrijding der ziekte, welke Java teistert.

Ik spreek bij het begin der nieuwe periode de hoop uit, dat de hulp, als thans door het Rode Kruis verleend,

OPROEP.

Personen, genegen in het winter-seizoen 1914—1915 Lezingen of Voordrachten te houden over Indische onderwerpen wordt verzocht hiervan mededeeling te doen aan den Secretaris der Vereeniging „OOST EN WEST“, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, met bekendstelling van het te behandelen onderwerp.

Namens het Hoofdbestuur,
DE SECRETARIS.

D. VEER.

Den 1sten September had in het Museum in het Prinzenhof te Delft een zeldzame plechtigheid plaats. Dien dag namelijk zouden burgemeester en wethouders der gemeente Delft den dag herdenken, waarop D. Veer, thans nog altijd als opzichter van dat museum werkzaam, 50 jaar geleden in dienst dier gemeente trad.

De heeren C. R. Bakhuizen van den Brink en V. L. de Lannooy hadden zich opgemaakt, om namens oud-leerlingen van de voormalige Indische Instelling, die meer aldaar als concierge en opzichter over de bibliotheek en de ethnografische verzameling gekend hadden, onder anderebreiking van een gesloten couvert, ook hunne hulde te brengen, en te getuigen van de aangename gewaardering bij het vernemen, dat die oude dienaar, thans 82-jarig leevend hebbend van 82 jaar, vol levenskracht en levenslust nog steeds werkzaam is in dienst der gemeente Delft.

Genoemde commissie ontmoette den jubilaris, vergezeld van zijne dochter, in de zaal waar de ethnografische verzameling der voormalige Indische Instelling is ondergebracht en nog door hem wordt bewaakt.

Uit de O. I. Mail.

Gevolgen van den oorlog.

Volgens de jongste mailberichten lieten al dadelijk de eerste oorlogstelegrammen sporen na op economisch gebied. „De Javabode“ van 31 Juli j.l. schrijft o.a.:

„Naar verluidt hebben verschillende inporthuizen hier ter stede instructies van hunne hoofdkantoren in Europa ontvangen om het verdere verlenen van credieten te staken en uitsluitend à contant te verkoopen.“

In het „N. v. d. Dag v. N. I.“ van denzelfden datum lezen wij:

„Naar aanleiding van plannen die bestonden om ook hier te Batavia de beurs te sluiten, is heden ten kantore van de Javasche bank eene conferentie gehouden, waaraan deel namen de vertegenwoordigers van de Effecten- en de Handelsvereeniging, onder presidium van den President der Javasche bank.“

De Heer Zeilinga spoorde aan tot het bewaren van de noodige kalme, aangezien met opwinding, met het angstig maken van den een door den ander absoluut niets zou worden bereikt.

Er is hier nog niets gebeurd op onze kleine markt, en voorloopig is er niet de minste aanleiding dat er iets ernstigs zal gebeuren.

Naar aanleiding van dit bedaarde en bedarende advies

O. C. L. VOSVELD,

Opticiën - Instrumentmaker.

Korte Poten 42 - Tel. 3957 - Den Haag.

Hofl. van H. M. de Koningin.

Hofl. van H. M. de Kon.-Moeder

zal zijn van blijvenden aard en zich ook zal uitstrekken tot de andere ziekten, welke hier voorkomen.

In de derde plaats heet ik u welkom voor het speciale doel uwer komst: het helpen bij het bestrijden der ziekte, die Java binnendrong. Ik noem dit punt het laatst, omdat u elders reeds stemmen bereikten, die zeiden: „Waarvoor gaat u naar Malang? U vindt daar alleen overleden pestlijders, die u toch niet kunt helpen“. Die stemmen echter zijn onjuist. Ook ik had mij destijds nog geen juist beeld er van gemaakt, op welke wijze ik u bij het werk zou kunnen gebruiken. Langzamerhand zijn mijn ideeën veranderd, vooral omdat sedert andere toestanden zijn ingetreden. Vooral aan het persoonlijk bezoek van den landvoogd danken wij de organisatie der pestbestrijding. Eerst hadden wij zes officieren van gezondheid, die de kern der pestbestrijding vormden en waarbij nog kwamen enkele gouvernements-geneesheeren. Thans begint de stroom der Hollandsche artsen te vloeien en daarmee heeft een groote ommekeer in het bestrijdings-werk plaats.

Kon men zich vroeger weinig wijden aan de verpleging, thans is deze inderdaad begonnen en hier en daar vraagt de bevolking zelf om verpleging. Is dus het veld voorbereid, de taak, welke u wacht, is geen gemakkelijke. Gij komt in een vreemde omgeving, ook de taal is u vreemd.

Ik vertrouw echter, dat gij de verschillende moeielijkheden zult overwinnen, vooral waar ge spontaan en onmiddellijk aan den oproep door het Rode Kruis hebt gevolg gegeven.

Ik noodig u allen uit dit glas te ledigen op het succes der 1e en 2e ambulance en dat na eenigen tijd de mare moge gaan, dat de pessimisten, die uwe zending verkeerd achten, zich hebben vergist, doch dat uw werk een zegen is voor de Inlandsche maatschappij."

Schenking voor Hospitaal.

Een onbekende schonk f.5000 ten behoeve van den bouw van een hospitaal te Kabondjaha.

De Raad van Indië.

Naar aanleiding der telegrafische tijding van de benoeming van den heer J. B. van der Houven van Oordt tot vice-president en van die van den heer Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff tot lid van den Raad van Indië, schrijft het „Bat Nieuwsbl." van 18 Juli j.l. een hoofdartikel, waarin de hoofdredacteur, Mr. Thomas, zijn afkeuring uitsprekt over de thans gevolgde wijze van aanvulling van het hoogste regeringscollege. De departementschefs, die voor een zeer belangrijk deel medewerken aan het staatsbestier, mogen naar zijne meening niet stelselmatig uit den Raad van Indië gehouden worden; het landsbelang verzet zich daartegen. Wanneer wettelijke bezwaren tegen de aanstelling bestaan, dan houdt natuurlijk elke overweging op; bestaan die echter niet, dan behoort iedere ambtenaar de plaats in te nemen, welke het landsbelang hem aanwijst. En wie zal ontkennen, dat bekwaame chefs van belangrijke departementen ten slotte in den Raad van Indië zitting behooren te nemen om het den landvoogd mogelijk te maken zich van zijn zware bestuurstaat behoorlijk te kwijten?

De „Nederland" booten voor Belawan.

Omtrent de nieuwe vaartregeling der „Nederland"-booten volgens welke men, te beginnen met de tweede helft der maand October a.s., ter reede van Belawan zal kunnen embarqueeren en debarqueeren, vernam de „Sum Post" nog, dat het vertrek der „Nederland"-booten van Tandjong Priok op een zoodanig tijdstip zal geschieden, dat de booten des Zondagsmiddags tegen 2 uur ter reede van Belawan zullen arriveeren. Zij blijven daar een uur liggen voor het opnemen van passagiers, handbagage en mail en vertrekken alzo des Zondagsmiddags om 3 uur.

Medansche ingezetenen, die passagiers tot aan boord uitgeleide doen, kunnen derhalve nog intijds te Belawan terug zijn om den trein van 5.36 naar Medan te pakken.

Gelijk gezegd, kan alleen handbagage mede aan boord worden genomen. De zwaardere bagage, koffers etc., zal men den vorigen dag met de boot der Paketvaartmaatschappij moeten medegeven naar Sabang. Op de reis van Europa naar Batavia zal het vertrek van Sabang zoodanig worden geregeld, dat booten bij het aanbreken van den dag op de reede van Belawan kunnen arriveeren.

De „P. W. Janssen", die de communicatie tusschen Belawan, en de booten der „Nederland" zal onderhouden, wordt een stoomscheepje van 27.10 M. lang. De overvaart van Belawan naar de groote boot, buiten, zal 1 à 1½ uur duren.

Aan het blad is tevens verzekerd, dat de maatschappij „Nederland" in de toekomst de Oceaan-haven Belawan wel door hare schepen zal laten aandoen.

Het nieuwe reglement der Mulo scholen.

Het nieuwe reglement op de openbare scholen van voortgezet en uitgebreid lager onderwijs is nu uitgekomen. De Muloscholen moeten geschikt gemaakt worden voor leerlingen van alle landaarden, vandaar, dat de regeling ingevoerd is van de z.g. vóórklasse, bestemd voor Inlanders, die de zevende klasse van een Hollandsch Inlandsche school met vrucht hebben doorlopen. Chineezzen, die het certificaat van doorlopen cursus eener Hollandsch-Chineesche school hebben, kunnen onmiddellijk in de eerste klasse der Mulo-school worden geplaatst.

Dit behoeft volstrekt geen verwondering te verwekken, als men weet, dat op de Hollandsch Chineesche scholen de Hollandsche taal meer voermiddel is, dan op de Hollandsch Inlandsche scholen, zoodat veilig kan worden aangenomen, dat na het doorlopen van de zevenklassige

lagere school de Chinees wat meer Hollandsche taalkennis bezit dan de Inlandsche leerling, die ook nog in de landstaal en in het Maleisch onderricht gehad heeft.

Een goede en voor alle zekerheid gemaakte bepaling is, dat leerlingen der eerste klasse, van wie in den loop van het schooljaar blijkt, dat zij niet in staat zijn, het onderwijs in die klasse te volgen, door het hoofd der school, na verkregen machtiging van den betrokken inspecteur, in de voorklasse geplaatst kunnen worden. Met den landaard wordt dan hierbij geen rekening gehouden.

De Mulo-scholen zijn en zullen op groote plaatsen worden opgericht. Leerlingen, die in het binnenland wonen en gaarne verder zouden studeeren, maar wier ouders financieel niet in staat zijn, uitgaven te doen voor kost en inwoning, worden toch in de gelegenheid gesteld, het Mulo-onderwijs te volgen. Indien zij bekwaam genoeg voor verdere opleiding zijn, kan aan hen van regeeringswege een soort toelage worden verstrekt voor hun levensonderhoud gedurende den driejarigen cursus der Mulo-school, welke zij bezoeken.

Dat is een heel milde bepaling en te hopen is, dat deze ten volle door de Inlandsche bevolking wordt geapprecieerd.

De schoolgelden, te betalen door de wel gegoede ouders, zijn niet bijzonder hoog; de hoogste categorie is die van degenen, die f.800 en daarboven per maand inkomen hebben en voor de kinderen van welke ouders het Mulo-schoolgeld op f.10 per kind is gesteld, met verminderingen, voor het tweede en derde kind van hetzelfde gezin. Tot de laagste categorie behooren de ouders, die een maandelijksch inkomen van f.75—f.150 genieten.

Voor hun kinderen is het maandelijksch schoolgeld op niet meer dan f.1 vastgesteld.

Hieruit volgt geenszins, dat zij, wier ouders minder dan f.75 tractement hebben, over een beurs of toelage kunnen beschikken.

Ten opzichte hiervan hebben het hoofd der betrokken school en het hoofd van plaatselijk bestuur de noodige verklaringen op te maken, waaruit moet blijken, dat de gevraagde steun voor de bestrijding der kosten van levensonderhoud werkelijk noodig is.

Het onderwijs te Bandoeng.

Een bijzondere correspondent van het „Bat. Nieuwsblad" schrijft o.m.:

„Het onderwijs te Bandoeng, gegeven aan elken landaard, breidt zich voortdurend uit. De aangekondigde komst heeft niet alleen te Bandoeng, doch ook op de Buitenbezittingen blijdschap gebracht. Immers, hoevele leerlingen der H. B. S. zijn van de buitenbezittingen — al die leerlingen zullen na verloop van tijd door hun ouders te Bandoeng geïnterneerd worden, wijl het klimaat er voor studentjes en studenten zoo veel gunstiger is, dan het afmattende klimaat der groote kuststeden. Voor hen, die studeeren, ernstig studeeren willen, is Bandoeng een goede temperatuur.

Het is absoluut onnoodig er 's middags te gaan slapen. Een uurtje rustig lezen na den maaltijd is meer dan voldoende, zoodat om circa half 3 de studie hervat kan worden tot 5 uur. Na de wandeling is de avond lekker koel en lang om nog een flinke poos te blokken. Hoe geheel anders te Batavia bijv., waar het zoo vaak onmogelijk is 's avonds te studeeren, tengevolge van de kwelduivels: warmte en muskieten.

De Hollandsch-Chineesche school te Bandoeng is meer dan vol. Vanaf den weg kan men de leerlingen op de speelplaats zien zitten, tusschen de andere lokalen, een partij fietsen en de limonadefabriek van Budha in. Voorwaar geen benijdenswaardig plaatsje.

Naar ik vernam, heeft het aantal leerlingen het getal 300 reeds overschreden. Wel een bewijs, dat het Europeesch onderwijs door de Chineezzen te Bandoeng gewaardeerd wordt.

Er zijn plannen om over te gaan tot de stichting van een tweede Hollandsch-Chineesche school in het andere stadsgedeelte van Bandoeng. Dit zou een uitkomst wezen voor de reeds bestaande school en ook voor de vele leerlingen der school, welke ver verwijderd van school wonen.

Nog meer Inlandsche scholen gevraagd.

Het „Soer. Hbl'd. meldt: Het aantal leergierige inlandertjes te Soerabaja is zoo groot, dat de inlandsche scholen niet aan alle aanvragen tot plaatsing kunnen voldoen.

In verband hiermede hebben een aantal inlanders een verzoekschrift tot den resident gericht, waarbij aan dit bestuurshoofd wordt verzocht de aandacht der regering hierop te willen vestigen en tevens zijn persoonlijken invloed aan te wenden, dat te Soerabaja binnen zoo kort mogelijken tijd nog twee inlandsche scholen worden opgericht.

Inlandsche padvindders.

De inlandsche jeugd op de verschillende inlandsche scholen te Soerabaja is najverig geworden op de Europeesche padvindders, die zooveel plezier hebben in dit schuldeloos vermaak, dat dit aanstekelijk werkt op de inlandertjes.

De bruine broedertjes willen ook op dit gebied niet achterblijven en hebben dit verlangen kenbaar gemaakt aan hun onderwijzers, die beloofd hebben pogingen te zullen doen om ook een vereeniging van inlandsche padvindders tot stand te brengen. De bedoeling is, om, indien mogelijk, met de Europeesche padvindders samen te werken.

Het vertrek van Mevrouw Idenburg.

Op de kade van Tandjong Priok was het op 30 Juli jl.

De Haagsche Commissiebank

37-39 Prins Hendrikstraat - - - 's-Gravenhage.

Effecten - Coupons - Beleening
Prolongatie - Deposito - Cheques

Safe-Inrichting.

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAT 11
SPECIALITEIT IN
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN - VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ
STEMPELINRICHTING

Middelbare School v. Handel en Administratie

LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 's-Gravenhage.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

A.F.D. A. **Bijzondere Middelbare Handelsschool** met als onderbouw eene H. B. S. met 3 j. cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken **gelijkgesteld** met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

A.F.D. B. **Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.** Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-j. c. eerst beslist behoeft te worden na het afloopen der 2e klasse. De school wordt ook door Meisjes bezocht. Prospectus en inlichtingen bij den Directeur **F. TIJMSTRA.**

Firma H. VAN BESOUW - BREDA

Ondergoederen naar maat | voor
: Uitzetten | Dames
Indische Uitrustingen | en Heeren

DEGELIJKE goederen uitmuntende boven elke fabrieksconfectie. **Gegarandeerd!**

Vertegenwoordiger(ster) dagelijks te ontbieden.

Telegram-Adres: BESOUW, Breda. - Interc. Telef. 504.

H. W. JOPPE, Constant Rebecquestr. 49 **DEN HAAG**, bij de Electriche Fabriek

MAGAZIJN VAN DAMES- EN HEEREN-MODE-ARTIKELN, ENZ. MET ANNEX 1ste KLAS DAMES- EN HEEREN-KLEEDERMAKERIJ.....

voor uitsluitend MAATWERK, waaraan verbonden een speciale afdeling voor het repareren, keeren, chemisch reinigen en oppersen van kledingstukken.

Op verlangen worden de goederen gehaald en in den kortst mogelijken tijd geheel als nieuw thuisbezorgd.

Schill & Capadose

Hofstraat 17 .. .. 's-Gravenhage

BANKIERS - KASSIERS.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS.

SAFE-DEPOSIT.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARNEMING.

DEPOSITO'S, PROLONGATIES.

CHANGE.

ASSURANTIE. LEVENSVZERKERING.

„De West” van 14 Augustus deelt nog het volgende mede:

„Van den Minister van Koloniën werd heden draadbericht ontvangen, dat de in Suriname verblijvende dienstplichtigen van het Nederlandsche leger niet in werkelijken dienst behoeven te komen.

Telegraphisch is hiervan mededeeling gedaan aan de Oranje Nassau, in de veronderstelling, dat deze de Azoren nog niet zal hebben verlaten.”

Het is te betreuren, dat men uit Suriname niet eerst gevraagd heeft of het in dienst komen noodig was. Dan had men den menschen een noodelooze reis bespaard. Wat men met het telegram naar de Azoren voor heeft, is niet duidelijk, tenzij men meende, dat de boot van daar naar Suriname zou terugkeeren, of dat de achter te laten dienstplichtigen zouden worden opgenomen door de boot uit Amsterdam, die dan tot dat einde de Azoren — welke de booten gewoonlijk voorbijstoomen — zou moeten aandoen.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Welgemeende waarschuwing.

In de Pembrita Betawi is een artikel van Oerbanoes opgenomen betreffende den heer Brendi (cognac) en mevrouw Madat (opium-schuiven). Mijnheer Brendi werd in de hel geboren. Zijn vader was Setan (Satan, duivel). Hij heeft vele broers en zusters, bekend onder de namen van Leugen, Diefstal, Roof, Moord, Doodslag, enz. Op een dag wilde Setan iemand naar de aarde zenden, om daar de menschen in verzoeking te brengen. Eerst zond hij zijn oudste dochter Leugen. Zij verleidde wel vele menschen, maar 't ging toch niet zoo als Setan het zich voorgesteld had. Toen zond hij zijn tweede spruit, Diefstal, naar de aarde, om de menschen te leeren stelen. Ook deze kunst leerden vele menschen aan, maar toch weer niet zooveel als Setan wel gewild had. Hij toch had gewild, dat de hel overvuld zou worden door menschen. Hij zond toen Oorlog, zijn derde kind. Deze wist het zóó aan te leggen, dat de menschen elkaar bevochten. Velen doodden en werden gedood. Een kwart van de hel werd door die slachtoffers gevuld. Nog was Setan niet tevreden. De hel moest nog beter en spoediger gevuld worden. Toen zond hij zijn jongsten zoon, Brendi. Deze daalde eerst in Europa neer. Van Europa ging hij naar China. Daar ontmoette hij een schoone jonge vrouw, Madat geheeten. En 't duurde niet lang, of hij huwde haar. Het huwelijk werd volgenderwijze bekend gemaakt per Advertentie: „Op dezen slechten dag van de ongelukkigste maand zijn getrouwd de heer Brendi, zoon van Setan in de hel en vrouwe Madat, dochter van het menschelijk vernuft op aarde. — Ziedaar de roemah bola (sociëteit) en de roemah madat (opiumkit).

Toen zij getrouwd waren, zochten zij hunne slachtoffers op. De heer Brendi maakte vele menschen dronken, zoodat zij zich zelven vergaten. Heel listig wist hij hen daartoe over te halen; velen werden zijne volgelingen, heel goedkoop verschaft hij den drank. Vrouwe Madat verwoestte de lichamen der menschen. Als zij iemand zag, die pijnen had, ziek was of in de zorgen zat, dan diende zij hem een weinig van haar heulsap toe, om de pijnen te stillen of de zorgen te verdrijven. Zij kreeg daarom vele vrienden en vriendinnen.

Setan is nu zeer tevreden. Elken dag stroomen er menschenmassa's naar zijn hel toe. Niet lang daarna baarde Madat een dochter, die de Armoede heette. Broodmager was het kind, vertoonde slechts vel en been. Het was ziekelijk er bij, leed aan een gevaarlijke en aanstekelijke krankheid. De vader was er wel een weinig mede verlegen. Maar Setan had er des te meer schik in, want meer en meer zielen kwamen er in zijn hel, door de armoede en lijden daarheen gedreven. Een jaar later werd Zwakte geboren, een willoos schepseltje, het produkt van dronkenschap en opiumgebruik. En de Heer verordineerde: De zonde van den vader breng ik over op zijn kinderen tot in het 3e en 4e geslacht.

Vervolgens werd een derde kind geboren: Ongehoorzaamheid, dat toen zij groot werd ruzie zocht en ging vechten; zij was de eerste oorzaak van moord en doodslag. In de hel werd het al voller en drukker. Op aarde werd gedronken en geschoven, gevochten en vermoord. Er waren ook menschen, die zich zelven het leven benamen; er kwam hongersnood van wege den drank en het opium. Maar er kwam nog een vierde dochter, Genezing, die de obat, het geneesmiddel tot beterschap zou toepassen. Het kind is nog jong, maar wordt goed verzorgd.

De heer Brendi en vrouwe Madat bevinden zich thans op het eiland Java en Sumatra's West- en Oostkust, gezonden door vader Setan, om de menschen daar ongelukkig te maken, want het schijnt altijd nog niet vol genoeg te zijn in de hel. Lezer! wees voorzichtig, mijnheer Brendi en vrouwe Madat zoeken op alle manieren slachtoffers te maken. Zij houden er van naar danspartijen en andere feestelijke gelegenheden te gaan. Zij brengen vreugde in de harten der menschen, doch slechts voor een oogenblik; het einde is, dat zij de zieken- en gekkenhuizen vullen. Vandaar gaan de slachtoffers naar de verblijven van Setan. Lezer! nogmaals, wees voorzichtig.

De Afdelingsbanken.

De Javaan is arm. De Bintang Soerabaja schrijft: dit kunt ge herhaaldelijk in de Inlandsche bladen

lezen. Is het eiland Java dan zoo arm? Java levert toch genoeg op. Wat is dan de reden, van de armoede van den Javaan? O, hij doet veel werk, maar de producten van zijn arbeid zijn voor den vreemdeling. In den oogsttijd kunt ge zien, dat veel van zijn padi in de loembong's (schuren) van den vreemdeling gebracht wordt. En dan ziet ge den Javaan koopen in de tokos van den vreemdeling, voor wien hij de padi geplant heeft. O, wat heb ik medelijden met den Javaan! Hij zelf schijnt niet in staat te zijn, zich op te werken, als hij niet door het Gouvernement geholpen wordt. Op de pasars en in de kampongs kunt ge de Chinezen heen en weer zien gaan met boeken, groot en klein, waarin aantekeningen van in te vorderen schulden, die de Javaan bij hen gemaakt heeft. Het heet, dat hij geholpen wordt, maar de rente, die betaald moet worden, is bloedzuigerij, de nekslag voor zijn verder bestaan. Het Gouvernement mag er niet stil bij blijven. De politie is te slap en houdt van smeer. De Inlander is zich niet van zijn recht bewust. De Inl. ambtenaren zelfs zitten in de beer bij Sian Sing die of Abang zus. Gelukkig, dat ge nu de afdelingsbanken hebt, zoowel voor den kleinen man als voor de ambtenaren. Toch zijn er, die liever naar een Chinees gaan. Waarom? In 't begin is de afdelingsbank zeer behulpzaam, maar bestaat zij eenigen tijd, dan begint zij lastig te worden. De administrateurs krijgen een noogen dunk van zich zelf, doen alsof zij „grote heeren” zijn, worden onbeschoft, lastig, ongenegen om dadelijk te helpen, ook tegenover ambtenaren. Dezen gaan dan liever naar den een of anderen Chineeschen geldschieder. Het Bestuur lette goed op de keuze van zijn ambtenaren-administrateurs, want van hunne geschiktheid en voor-komendheid hangt 't af, of de bank werkelijk op den duur voorzien zal in de behoeften van den Inlander.

S. I. te Mekka.

De Sinar Djawa verneemt, dat nu ook te Mekka een afdeling van de S. I. zal worden opgericht, zooals die op Java bestaat. Wij hopen, schrijft het blad, dat dit bericht waarheid bevat, want dit zou van grooten invloed zijn op de vele Mekkgangers uit Indië. De stoot moet daartoe gegeven zijn door eenige Sumatranen uit Padang Manangkabau. Zij hebben een vergadering belegd op een plaatsje buiten Mekka in een tuin van een Turk, Fami geheeten.

Wajang-voorstelling ten bate der „Kartini-Vereeniging”.

Een wajangwong-voorstelling is in den stadstuin te Semarang gegeven geworden, waarvan de opbrengst ten bate van de Kartini-vereeniging heeft gestrekt. Zij werd bijgewoond door vele Europeanen en Chinezen. De leider, Joesoef, hield tot het publiek een toespraak in 't Hollandsch en Maleisch om 't doel duidelijk te maken, waarvoor deze vertooning gegeven werd. (Pembrita Betawi). Voor de slachtoffers van de aardbeving in Benkoelen werden zoowel te Batavia als te Semarang wajangwong- en bioscoop-voorstellingen gegeven. (Pantjaran Warta en Sinar Djawa).

WAT DE CHINEES VERTELT.

Tegen den kapitein der Arabieren.

Eenige Arabieren te Soerabaja hebben het Hoofd, den kapitein Sech Ahmad Bob Said aangeklaagd. De zaak is reeds in handen van den betrokken Rechter-Commissaris, verneemt de Pewartas Soerabaja en schrijft: Voordat hij kapitein werd, hadden de Arabieren reeds iets tegen hem. De klachten hielden niet op. Verschillende Arabieren, kort geleden van Arabië gekomen, verklaarden aan genoemden kapitein geld gegeven te hebben, teneinde hunne toelating in Indië te bevorderen. Hij moet bekend hebben, 't geld te hebben aangenomen, als vrijwillige gift voor de door hem te nemen moeite. Hij heeft er niet om gevraagd. Dit is nu eenmaal de gewoonte. Men kan niet spreken van omkooprij of smeer. Maar de tegenpartij, zijne vele vijanden, maakt nu daarvan gebruik, om hem te doen vallen.

Een aanklacht.

De onderwijzer Koot moet, volgens hetzelfde blad, nog al hardhandig zijn. Hij heeft één der leerlingen van de Hollandsch-Chineesche school te Soerabaja een paar klappen om de ooren gegeven, waardoor een week later het kind overleden is. De vader, om inlichting door de Redactie van dit blad gevraagd, heeft kortweg geantwoord: De dokter zegt, dat het malaria is geweest, maar dat hij ook mededeeling zal doen van het voorgevallene aan den Resident; het kind is van den 14en tot en met den 25sten Mei 1914 ziek geweest. Hoe nu, vraagt genoemde redactie, moeten zulke onderwijzers als de heer Koot, in bescherming genomen worden, omdat er gebrek aan onderwijzers bestaat? Maar als de ouders in zulke ernstige gevallen hun mond houden, kan aan wantoestanden geen eind gemaakt worden! Wij hopen in elk geval, dat de Direkteur van Onderwijs deze zaak ernstig zal laten onderzoeken.

De Duivel, die op de groote hoop . . . . .

De Pembrita Betawi schrijft: Wie uit visschen gaat, heeft niet veel aas noodig; hij vangt altijd wat. Anders is het met het geld gesteld. Eigenaardig gaat 't in de wereld toe. Die reeds veel bezit, krijgt nog meer. Geld stroomt daar, waar reeds geld is. Die een groot kapitaal bezit, kan groote winsten maken. Men heeft groote en kleine aandeelhouders met groote en kleine verdiensten.

ERNEST CASSUTTO, TANDARTS, Frederik Hendriklaan No. 45. Spreekuur dagelijks van 1 tot 3. Regulaties uitsluitend Zaterdagmiddags. Telephone 122 Schev.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES. WELBEKEND - BU - ALLEN DIE MET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN. DE GELUK - ONDERWIS - IN. DUIJSCH, ENGELSCH, FRANSSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH. LET OP HET JUISTE ADRES - DER - ORIGINEELE BERLITZSCHOOL - OVER DE WAALSCH - KERK - 58° NOORDEINDE NIET - BOVEN - KRUL TEL: 2234

VOOR INDIË. De aangenaamste, mooiste en nuttigste bezigheid is zeker het Fluweelplettjen en Schilderen. Onderricht bij Firma TENZER, Noordeinde 139a, Den Haag. Magazijn en Fabriek van Schildersartikelen, voorwerpen om te Branden, Snijden, enz. RIJK GEILLUSTR. PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 cent franco Indië.

HUPFELD'S FILIAAL Directie: DUWAER & NAESSENS PIANO-, PHONOLA- en MUZIEKHANDEL is gevestigd: 's-GRAVENHAGE Kneuterdijk-Heulstraat, Tel. No. 27. AMSTERDAM Stadhouderskade 19. Tel. No. 4698.

Toko Betawie, (Firma ALBRECHT & ELFFERICH.) Koningin Emmakade 55. DEN HAAG. Voornaamste en beste adres voor alle Ingrediënten voor de Rijsttafel. Specialiteit in Samballans en Indische Siropen. OPGERICHT 1880. — TELEFOON 2610.

C. HOYNG, Spuistraat 20-22 Den Haag. AMSTERDAM - UTRECHT. Onze Geillustreerde Catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten. TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN. Prijscourant gratis.

Tandborstels, Badmutsen, Sponsen Bandages en Gordels. WED. G. STREITWOLF, Telefoon 2413. 105, Noordeinde 105.

DORDTSCHER BANK 'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14 behandelt alle Bankzaken.

Arme duivels leggen 't af tegen rijke bliksems. Laatste was er een advertentie in de Djawa Tengah: „Geveerd een Chinees voor den verkoop van goederen op de Koloniale Tentoonstelling te Semarang, op een traktement van f 700's maands, in staat een borgstelling van f 20000 te geven". Is nu deze betrekking niet alleen voor rijken en welgestelden weggelegd? Wie onder de minder bedeedden, maar toch geschikten, kan er naar solliciteeren? Neem bij volkspelen het ring-, steek- of ander spel, waarbij met het werpen van het een of ander voorwerp, soms hooge prijzen te verdienen vallen. Op een P a s a r Malem, ergens in Sumatra, kon eens bij zoo'n gelegenheid een prijs van f 1000 verdiend worden. Elke worp kostte f 1.— Velen beproefden hun geluk met één of meer, hoogstens vijf loten te nemen. Maar toen kwam er een Europeaan, die 300 loten nam. Hij had meer kansen dan alle anderen en won dan ook ten slotte. Hij verdiende er dus nog f 700 mee. Wie, die geen kapitaal bezit, kan zo iets doen?

Weer een nieuwe vereeniging.

De „Perniagan" verneemt, dat de Inlanders van Meester Cornelis (Batavia) een nieuwe vereeniging „Loedrat" hebben opgericht, die niets met den godsdienst te maken heeft, slechts ten doel heeft onderling hulpbetoon in moeilijkheden, bij sterfgevallen, brand, maar ook bij feestelijke gelegenheden, als er geld noodig is. Slechts jonge lieden, die ijverig en schrander zijn, mogen het bestuur uitmaken. 't Is te hopen, aldus het blad, dat deze Vereeniging anders te werk gaat, dan een welbekende andere, waarvan het bestuur er op uit is zijn zakken te vullen, ten koste van de leden.

Gelijke rechten.

Een lieve vrouw is Seti Aminah, de jeugdige echtgenoot van een reeds bejaarden inlander in Deli. Als die mannen onder de inlanders meer dan ééne vrouw, ja zelfs tot vier vrouwen er op na mogen houden, (huwen), heeft zij zich afgevraagd: wat kwaad steekt er in, als ik mij met meer dan één man door den echt ging verbinden? En de daad bij het woord voegende, vroeg zij op een dag aan haar man verlof naar Tebing Tinggi te gaan. Wat deed zij daar? familieleden opzoeken, of maakte zij zonder bepaald doel slechts een reisje om zich te ontspannen? Ach neen, zij had daar een man, dien zij liefhad, één van die vele mannen, die in hun hart plaats hebben voor meer dan ééne vrouw. Zoals zij te Deli de bini moeda (de jonge vrouw) was van haar laki toewa (ouden man), zoo had zij te Tebing Tinggi haar laki moeda (jonge man), met wien zij daar ook wettig voor den pangoloe was getrouwd. Om de tien dagen ging zij van den eenen man naar den anderen. De oude man gaf er niet veel om, waar zij heen ging, gunde haar wel dit genoegen om uitstapjes te maken. Maar de jonge man werd nieuwsgierig en ging ook eens naar Deli om te informeerden, waar zijne vrouw zich wel bevond. Hij vond haar in de woning van een anderen man. „Wat doe je met mijn vrouw?" vroeg hij den ouden man. „Zij is mijn vrouw", antwoordde hij. „Neen, de mijne", verklaarde de eerste. Beiden hadden een soerat kawin (trouwverdrag) dat zij met Siti Aminah getrouwd waren. De zaak is nu, volgens schrijver, in onderzoek bij den Priester. Veel hoofdbrekens zal het kosten, als de een den ander niet wil toegeven. Ach, de wereld wordt oud, zo eindigt schrijver (Pembrita Betau).

Toelage voor Meisjes op de Kweekschool.

De Bintang Soerabaja verneemt uit Djokjaja, dat aanvangende met Januari 1914, de meisjesleerlingen, die toegelaten zijn op de Gouvernementskweekschool, een toelage krijgen, gelijk aan die der mannelijke leerlingen. Dit strekt wel tot aanmoediging van het meisjesbezoek op deze school. Reeds in 1907 heeft de toenmalige Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs, de heer Bertsch, hierop aangedrongen. Ook in 1913 heeft het Hoofdbestuur van Boedi Oetomo een dergelijk verzoek aan de Regeering gedaan. Eindelijk heeft het nu zijn beslag gekregen.

Opleiding Inl. Vroedvrouwen.

Den 24sten Juli jl. heeft in het Logegebouw te Semarang een vergadering plaats gehad om te komen tot oprichting eener Vereeniging tot opleiding van Inlandsche Vroedvrouwen, waaraan ook door Chineesche vrouwen kan worden deelgenomen. (Bintang Soerabaja).

Pan-Goenes-Maleisch.

De heer Van Geuns, hoofdredacteur van het Soerabajaasch Handelsblad, die maar niet wil toegeven, dat hij een onjuiste vertaling van het woord „kekallah" gegeven heeft, waarover hij in alle bladen is aangevallen geworden, schijnt een nieuw soort Maleisch in 't leven te willen roepen. Men heeft nu behalve het hoog en laag Maleisch, het Pan Goenes (Van Geuns) Maleisch, waarvan hij de nieuwe professor is. („Bintang Soerabaja").

Van Vreemde Koloniën.

Zou de oproep van Ds. F. W. Drijver iets kunnen baten? Hij verwacht er alles van om den oorlog te doen uitsterven. Tot onzen spijt durven wij er niets van verwachten. Ware de oplossing zoo eenvoudig, dan zou de oorlog eigenlijk al tot het verleden behooren, want wie wil niet in gemoede verklaren, dat hij tegen den oorlog is? In alle landen wil Ds. Drijver de kiezers er toe brengen een verklaring te onderteekenen, waarbij zij zich verbinden nooit

of te nimmer op iemand hun stem uit te brengen, die niet zijn eerewoord geeft, dat hij tegen den oorlog is en dat hij trouw al zijn invloed zal aanwenden om oorlog te voorkomen.

Dit zal ieder en een iegelijk gaarne onderteekenen, maar wat zal 't uitwerken? Hoe is oorlog te voorkomen? Volgens den een door zooveel mogelijk anti-militair te zijn. Volgens den ander alleen door zich tot de tanden te wapenen en lang en degelijk te oefenen. Volgens den een door de leer „geen man en geen cent" toe te passen, volgens den ander door leger en vloot zoo 'geducht en sterk mogelijk te maken.

Tegen den oorlog! allen, die nu strijden zijn tegen den oorlog en vechten toch met geestdrift. De regeeringen verklaren alle dat zij den oorlog niet gewild hebben, doch dat deze haar opgedrongen is. Moeten zij nu in den vervolge geen maatregelen nemen om bij gelijke gebeurtenissen gereed te zijn! Men zal dit voor onoprechtheid houden, maar het is staatkunde. Op die staatkunde stuit het middel van Ds. Drijver als een pijl op een betonmuur. Wil hij een resultaat bereiken, dan zal hij een middel moeten bedenken, dat de staatkunde ontwapenen kan.

Wanneer wij ons slechts bepalen tot de vreemde koloniën waarop deze rubriek betrekking heeft, lezen wij op elke plek hoe moeilijk het is om zich een oordeel te vellen over alles wat pro en contra is in den oorlog. Dit geldt voor elk der onderdeelen van de leer, evenals voor de geheele leer zelf, geldt voor oorlogsgebruiken, tactiek, strategie en staatkunde.

Terwijl de Franschen zwarte krijgers uit Afrika laten overkomen, en Engeland er over denkt Mahomedanen uit Indië te ontbieden, veroordeelt Duitschland het deelnemen van onbeschaafde stammen aan den oorlog als te barbaarsch. Pot en ketel.

Acht de bewoner van een neutralen staat het zich tot plicht ook neutraal te blijven, niet minder dan 60.000 Noord-Amerikanen hebben zich in Canada gemeld om deel uit te maken van 't leger dat tegen Duitschland zal optreden. De Canadeesche regeering heeft 't aanbod niet aanvaard, maar de daad is er toch, niettegenstaande de Vereenigde Staten strikt onzijdig willen blijven.

In Britsch Indië vergeet de voorvechter van de anti-Britsche beweging Pilak zijn antipathie, om tegen de Duitschers te ageeren, die hem nooit eenige kwaad hebben gedaan.

In Zuid-Afrika zijn een 800-tal Deutsche en Oostenrijksche dienstplichtigen, die in hun estate wilden blijven, in een kamp te Johannesburg bijeengebracht en de bevolking toont zich venijnig gestemd tegen hen, die haar vrienden waren.

Dit alles heeft rechtstreeks niets te maken met Ds. Drijvers oproep, maar het teekent het ijdele van de hoop om van zijn maatregel nuttig resultaat te verwachten. De regeeringen willen zoolang er vrede is vrede, de menschen willen die vrede evenzeer, maar noch de regeeringen, noch de menschen hebben de omstandigheden, de gemoedsaandoeningen, de toevallen van de politiek, voldoende in hun macht om den eigen wil in den loop der gebeurtenissen te beheerschen. Wie zweert den oorlog te willen afwerpen, werkt op dat oogenblik misschien onbewust en door die daad zelf mee om het uitbreken van den oorlog te bevorderen, wat geeft dan het best bedoelde eerewoord?

Zetten wij nu de mededeelingen voort, die sedert ons vorig overzicht over de koloniën kwamen in verband met den grooten wereldkrijg.

Australië zal een tweede strijdmacht van 10000 man naar Europa zenden. Volgens bericht uit Kaapstad, hebben de arbeiders in Z. Afrika het voornemen een Labour legion te vormen. Dit zal bestaan deels uit personen, die alleen in de kolonie willen dienen, deels uit diegenen, die overal willen heengaan.

De uit Britsch-Indië afgeloste troepen zijn in Egypte aangekomen, waar nu een krijgsmacht van 30.000 man beschikbaar is. Mocht er van 't gerucht iets waar zijn geweest, over een voorgenomen revolutie tegen 't Engelsche bewind, dan zijn de kansen hiervoor, door de tijdige komst van deze indrukwekkende macht, wel als vervlogen te beschouwen.

De Deutsche gouverneur van Samowa, die de kolonie aan het Britsche smaldeel moest overgeven, is als krijgsgevangene naar de Fidji-eilanden overgebracht. Enkele D. officieren, die in Z. Afrika waren, zijn te Bloemfontein geïnterneerd.

Evenals een valsch bericht over een Duitsch-Nederlandschen oorlog naar Suriname werd overgeleid — zie 't Kol. Wkbl. van de vorige week — werd ook in Br.-Indië een telegram ontvangen, dat veel sensatie werkte. Het sprak van een treffen tusschen de groote vloeten van Engeland en Duitschland bij Doggersbank, de Germanen zouden daarbij geheel verslagen en op de vlucht gedreven zijn. Grote geestdrift; gevolgd door teleurstelling.

De aanmelding van vrijwilligers was, dadelijk na het bekend worden van de oorlogsverklaring, zeer groot in geheel Br. Indië. De vorsten der inlandsche staten stelden hun financiën en hun troepen ter beschikking van 't moederland. De nizam van Hyderabad en de maharajahs van Bikamer en Mysore gingen voor, die van Gwalior, Patiala, Bharatpoer, Dholpoer, Jind, Nabha, Sailana, Maler Kotla, Sikkim, Hill Tipperah en Dhrangadra volgden, het meere deel bood ook zijn persoonlijke dienst aan.

Volgens de pas ontvangen mailberichten, stegen aanvankelijk de prijzen der levensmiddelen tot zeer abnormale hoogte, den 15en Augustus waren die voor artikelen, welke plaatselijk verkregen konden worden, weer tot

Bij eene Dame,

wonende te BLARICUM in Villa met grooten tuin, is gelegenheid ter opname van kinderen. Uitstekende school. Ook gelegenheid eene familie en pension te nemen.

Brieven onder letter S, Bur. van dit blad.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel of ged. installeren van woningen.

J. C. P. HOOGVEEN,

Hofleverancier

van H. M. de Koningin en van H. M. de Koningin-Moeder.

Wijnen, Comestibles, Thee.

UITSLUITEND 1ste KLAS KRUIDENIERS EN
INDISCHE WAREN.

Fred. Hendriklaan 141.

Bezuidenhout 10.

Tel. S. 429.

OPGERICHT 1811.

Tel. H. 535.

Koninklijke
Brood- en Beschuifabriek
LENSVELT NICOLA
VEENESTRAAT 23 - DEN HAAG.
Lunchroom.
Specialiteit HAAGSCHE BESCHUIT.
Roggebrood in blik voor Export.

Kledingmagazijnen P. VAN DEN BRUL

AMSTERDAM

Nieuwendijk 184.

DEN HAAG

Veenestraat 15.

HOORN

Groote Noord 9.

LEEWARDEN

Nieuwe Stad 94.

ONZE GEMAAKTE

**HEEREN-, JONGEHEEREN-
en KINDERKLEEDING**

is BEKEND SOLIDE en munt
uit door Elegante Pasvorm
en KEURIGE AFWERKING

Kleedermakerij van den eersten rang

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA".

Spuistraat 16

DEN HAAG

Telefoon 3768.

Gunstig gelegen in het midden der stad.

Lift — Electrisch Licht — Centrale Verwarming.

80 Kamers en Salons.

PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f 1.50 EN HOGER.

Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG.

gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE

LEVERING VAN ALLE STUDIEBOEKEN.

School-, Schrijf- en Teekenbehoeften,

benodigd voor de H. B. S., Gymnasium en andere
Inrichtingen van Onderwijs.

(Kasten en etiketteeren gratis).

Boek- en Kantoorbuchhandel.

E. VAN ANDEL,

voorb. S. M. VAN DELDEN.

WEIMARSTRAAT 16a, bij de Suezkade.

DEN HAAG

Bijdragen Taal-, Land- en Volkenkunde.

Van de door het Kon. Instituut voor de Taal, Land- en Volkenkunde van Nederl.-Indië uitgegeven „Bijdragen”, verscheen de eerste aflevering van het 70e deel.

Ze opent met een uitvoerige verhandeling van den heer J. Kreemer Jr. (tot voor korten tijd geleden controleur bij het B.B.) over volksheekunde in den Indischen Archipel.

De levenswijze der Inlanders brengt mede, dat zij aan allerlei gevaren zijn blootgesteld. Als kinderen van het woud worden ze bedreigd door beet- en steekwonden van dieren, door hun tochten langs bergpaden enz. zijn beenbreuken niet zeldzaam, het barrevoets gaan heeft meermalen voetverwondingen tengevolge, de strijd met omwonende stammen brengt allerlei pijn- en speerpuntverwondingen mede, enz. enz. Het ligt dus voor de hand, dat de nood van het oogeblik den inlander allerlei middelen aan de hand heeft gedaan om zich in zulke gevallen te redden. Het doel van den heer Kreemer was nu de voornaamste in tal van publicaties verspreide gegevens, welke omtrent die chirurgische volksmiddelen bestaan, bijeen te brengen, ook om anderen, die daartoe lust hebben en in de gelegenheid zijn op te wekken, door nader plaatselijk onderzoek onze nog zoo gebrekkige kennis van een belangrijk onderdeel der ethnotherapie van onzen Archipel te helpen verrijken.

Kapitein J. F. K. Hansen, gedurende een tiental maanden (Aug. 1911—April 1912) civiel-gezaghebber op de Papegeilanden, maakte gedurende dien tijd een studie van dit gedeelte der Mentawai-eilanden en zijn bewoners, waarvan de resultaten thans gepubliceerd zijn in de „Bijdragen”. Schrijver heeft zijn aantekeningen in populair-wetenschappelijke vorm gegoten en voorzien van een kaart en verschillende illustraties. Aangezien over land en volk der Papegeilanden zo goed als niets gepubliceerd was, mag de bijdrage van den heer Hansen zeer belangrijk worden genoemd.

Verder geeft Prof. Dr. H. Kern nog een tweetal artikeltjes a.l. „Een juiste verklaring van twee plaatsen uit den Nagarakrtagama”, en „Over 't Sanskritvers aan 't begin der inscriptie van den Minto-sfeen”.

Nog een en ander over de Permalims.

Door het Sept. Nr. van de „Macedoniër” worden we attent gemaakt op eenige gegevens over de secte der Permalims in de Bataklanden, medegedeeld in afl. III der publicaties van het Encyclopaedisch Bureau, welke gegevens, in aansluiting bij ons bericht in het vorig Koloniaal Weekblad, zij hieronder doen volgen.

Ten slotte moet nog melding worden gemaakt van de Permalims, eene sekte, die hier alleen in Noord-Habinsaran wordt aangetroffen. De leer dezer lieden bestaat uit een wonderling mengsel, waarin sporen van heidendom, christendom en mohammedanisme worden aangetroffen. De stichter dezer secte was Goeroe Soemalain, een Batak uit Toba, die vroeger een Italiaansch reiziger in deze streken als bediende vergezeld, en hem later volgde naar Singapore en Penang. In de Bataklanden teruggekeerd, trad Goeroe Soemalain op als verkondiger eener nieuwe leer, waarin Si Singa Mangaradja als opperpriester werd erkend. Vele Permalims gelooven nog heden, dat de laatstgenoemde niet gestorven is, doch zich onzichtbaar houdt. Dit houdt verband met het denkbeeld van het gros der heidensche Bataks, dat Si Singa Mangaradja weliswaar sterfelik is, doch niet zijn geest en dat deze laatste zich in eene nieuwe incarnatie op zeker tijdstip wederom aan het Batakvolk zal vertoonen.

Om zich aanhang te verwerven, gaf Goeroe Soemalain aan zijn volgelingen vrijstelling van vele maatschappelijke verplichtingen, b.v. heerdienst en belasting, waardoor nog niet lang geleden het bestuur dikwijls last ondervond met het doen uitvoeren van noodzakelijke maatregelen. Sedert eenigen tijd hebben evenwel deze lieden — althans in Habinsaran — voornamelijk door overreding het hoofd in den schoot gelegd; zij zijn thans als de andere inwoners volgsame onderdanen geworden.

De sekte der Permalims is evenwel onverminderd blijven voortbestaan; hun aantal bestaat in Habinsaran uit nog geen 1000 zielen”.

De Indische Mercur.

Belangrijkste inhoud van No. 35: Verslag eener reis naar Sumatra's Oostkust en de Padangsche Bovenlanden ter bestudeering van de theecultuur, door Dr. A. W. Nanninga. — Neue Orchideen des Malaischen Archipels, besproken door Dr. A. Pulle. — De begroting van Ned.-Indië voor 1915 (vervolg). — Bericht omtrent de Gouvernements kina-onderneming over het 2e kwartaal 1914. — De koffiecultuur in Uganda. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verkeerswezen. Enz.

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zonen feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, De Surinaamsche Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften, en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suiker-industrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

In de leeszaal der Vereeniging, Heulstraat 17, liggen ter lezing en zijn verkrijgbaar de navolgende nieuwe uitgaven van het Koloniaal Instituut:

J. VAN DONGEN, Beknopt overzicht der meest gebruikte geneesmiddelen in Ned. Indië;

Dr. A. H. BLAAUW, De Tropische natuur in schetsen en kleuren;

J. C. VAN EERDE, Koloniale Volkenkunde, Dl. I; GENERAAL REGISTER; MEDEDEELINGEN No. II, Inlichtingen 1913.

Bovendien zijn daar aanwezig:

ENCYCLOPAEDIE VAN NEDERL. WEST-INDIË, onder redactie van Dr. H. D. BENJAMINS en Joh. F. SNELLEMAN, Afl. 1 t/m IV.

DE SECRETARIS.

Van het Informatie-bureau:

Kennisgeving.

Te beginnen met het jaar 1915 kunnen jongelieden, die in Indië zijn toegelaten tot de Koninklijke Militaire Academie, in de gelegenheid worden gesteld deel te nemen aan het in Nederland te houden rangschikkingsonderzoek, ten einde naar den uitslag van dat onderzoek te kunnen worden opgeleid tot 2de-luitenant bij het wapen hunner keuze en zulks zoowel bij het Nederlandsche leger als bij het Nederlandsch-Indische leger.

Ook bij ongunstigen uitslag van het rangschikkingsonderzoek gaat het recht op de in Indië verworven plaats voor opleiding tot 2de-luitenant bij het wapen der infanterie van het Nederlandsch-Indische leger niet verloren.

Een candidaat die na aan het rangschikkingsonderzoek in Nederland te hebben deelgenomen bedankt voor eene plaatsing aan de Koninklijke Militaire Academie, is verplicht de door den lande te zijnen behoeve gemaakte onkosten voor de reis van Indië naar Nederland als anderszins terug te betalen.

Betaalbaarstelling van het pensioen over het 3de kwartaal 1914 van gepensioneerde officieren en onderluitnants van het Ned.-Ind. leger, die als reserve-of landweerofficier bij het leger hier te lande zijn ingedeeld.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van de bovenbedoelde gepensioneerde officieren en onderluitnants, die ten gevolge van hunne indeeling bij het leger hier te lande buiten hunne vaste woonplaats vertoeven en daardoor de gebruikelijke attestatie de vita in den aanvang der maand September a.s., niet zullen kunnen bekomen, dat zij hun pensioen over het derde kwartaal zullen kunnen doen ontvangen door een(e) daartoe door hen aan te wijzen gemachtigde.

Hiertoe zullen zij — doch niet vóór 1 September a.s. — aan afdeling C (Militair Personeel) van het Departement van Koloniën, eene door hen ondertekende opgave hebben in te dienen, inhoudende:

- 1o. plaats en dagteekening (op of na 1 September a.s.) van verzending der opgave;
- 2o. naam en voorletters, benevens vroegeren rang van den gepensioneerde;
- 3o. vaste woonplaats;
- 4o. naam en voorletters, woonplaats en nauwkeurig adres van de(n) gemachtigde;
- 5o. handteekening van den gepensioneerde.

Aan de gemachtigden zal alsdan vanwege het Departement van Koloniën eene kaart worden gezonden, tegen afgifte waarvan zij bij den betrokken betaalmeester of den Rijksontvanger in hunne woonplaats het pensioen kunnen ontvangen, na op de betrekkelijke betaalsrol voor ontvangst en kwijting te hebben geteekend.

De opgaven moeten uiterlijk vóór 10 September a.s. bij het Departement van Koloniën zijn binnengekomen. (Nederl. Staatsc. van 28 Augustus 1914, No. 201).

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 2512

□ □ DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN □ □
 □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □
 □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

Sigaren Ex- en Import Maatschappij
 v/h L. LANGE.

Leverancier van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden. Lange Voorhout 86, 's-Gravenhage. Hertog van Mecklenburg, enz.

SPECIALE VERPAKKING VOOR DE TROPEN.

HOOGFIJNE LICHTRE BREMER SIGAREN
 GEIMPORTEERDE HAVANA SIGAREN.

's-Gravenhaagsche Manege,
 Kazernestraat 46-48. - Telefoon 3065.

Oudst Etablissement.
 1ste Klasse Rijonderwijs.
 R. J. J. HIEMSTRA, Directeur.

RIPPEN
 Pianohandel
 PIET HEINSTRAT 42
 ELANDSTRAAT 17.
 Tel. 4683.
 Verhuren Stemmen

LUXE BROODFABRIEK
PAUL C. KAISER
 HOFLEVERANCIER

Verlangt Gij heerlijk croquant Brood, vraagt dan ons
FRANSCH BROOD
WEENER BROOD

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Door vakkundige behandeling prima drukwerk

Kleermakerij UNICUM
 Hofspui 10 (5de Huis van af de Lange Poten.) DEN HAAG. - Tel. 4947

CHEMISCH REINIGEN
 REPAREEREN
 KEEREN
 VERMAKEN
 MODERNISEREN
 OPNIEUW VOEREN
 OPPERSEN
 OPZETTEN van zijden revers
 STOPPAGE (onzichtbaar stoppen)
 van Dames en Heerenkleeding.
 Bekwame werklieden, 1e kl. Dames en Heeren Coupeurs

UNICUM bepaalt den prijs vooruit.
 Alle werkzaamheden geschieden bij ons op eigen atelier.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van **10-12** en van **2-4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer **J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.**

Vijf Dames voor pianolessen.
Een Heer voor muzieklessen.
Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee Dames voor teeken- en schilderlessen.
Twee Dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.
Eene Dame voor lessen in de Fransche taal.
Vijf Dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Een Dame als hoofd der huishouding.
Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.
Eene dame voor Paedagogische adviezen.
Eene Dame voor handwerklessen.
Drie Dames voor Vioollessen.

Een Dame voor zanglessen.
Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.
Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenografie en moderne talen.
Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken
Een Dame voor opleiding admmissie examen H. B. S. en Gymnasium.
Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
Twee Dames voor het waarnemen der huishouding,
Een dame als Lectrische of Dame van Gezelschap.
Een Dame als Stenotypiste voor Indië.
Drie heeren voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
Een Dame voor het waarnemen der huishouding.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West”, geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeustr. 100,	's-Gravenhage,	{	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a,	Lochem.	{	Maleisch, gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	{	Javaansch.
		{	Maleisch.
		{	Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	{	Javaansch.
		{	Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, van Speijkstraat 1,	Utrecht,	{	Maleisch.
		{	Soendaneesch.
		{	Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.

door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankieerkosten.

b. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.

door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—;**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankieerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao
Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankieerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

- No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankieerkosten.
- No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
- No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
- No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
- No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.

HOOGENSTRAATEN'S
Soepen en Saucen de geurigste!
HOOGENSTRAATEN'S
Fijne Groenten de fijnste!
HOOGENSTRAATEN'S
Groenten blauw etiket de prijswaardigste!
W. HOOGENSTRAATEN & Co., Hofleveranciers
Leiden.

„TRANSVALIA”
PRINS HENDRIKSTRAAT 74
DEN HAAG.

Ondergoederen
ook in echt Jaeger

P. DICKHOFF.

Kunsthandel - Spiegel- en Lijstenfabriek
ENCADREMENTEN.

Speciale bewerking voor de tropen.

86a PIET HEINSTRAT 86a.

Telefoon 5676.
DEN HAAG.

TELEFOON H 7057

C. P. A. NICOLAÏ

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN

Ruime keuze. - Nieuwste Modellen.

Dunklerstraat 33 hoek
Valeriusstraat.

D. VAN HEIJNINGEN & ZOON,

KLEEDERMAKERS.

HOOGE WAL 13-14. 'S-GRAVENHAGE.
2de huis van af de Kon. Stallen. Telefoon 590.

Steeds de nieuwste Engelsche en Schotsche
Stoffen voor Dames en Heerenkleeding naar maat.
Coupe en bewerking 1ste klasse.

Vleugels, Piano's Kunstspel-Piano's, Orgels

Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
VLEUGELS „ f 8.- „ „ „ f 80.- „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeeling Gebruikte Instrumenten.

Speciale Inrichting
voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
in elken vorm.
Hoofdvertegenwoordigster voor Ned. Oost-Indië
Firma COSTER VAN VOORHOUT & Co.
te Soerabaia.

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.
Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

GOUDA Theelichten

in dozen van 12 stuks, 25 cts per doos.

GROBBE - COMESTIBLES

's-Gravenhage, Scheveningen, Rijswijk, vh. J. L. MEIJS & Zn.
Bankastr. Theresiastr. 87. Fred. Hendrikl. 70. Willemstraat 9.
Tel. 226. Tel. 444. Tel. 306. Tel. 49.

HET BLOUSEN-HUIS,
PH. BIJMAN.
Hoogstraat 21. DEN HAAG. Telefoon 7293.

BLOUSES. PEIGNOIRS COSTUUMROKKEN JAPONNEN

in alle genres. Extra groote maten.

A. KOGELS & ZON
Prinsestraat 52-56. - Tel. 2825.

ALLEEN VERKOOP

Lincoln-Hanan Shoes.

Linnen Wandel- en Strandschoenen, voor Heeren, Dames en Kinderen.

Indisch Restaurant
Vereeniging „OOST EN WEST”
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE
GROOTE VERScheidenHEID VAN
OOSTERSCHE GERECHTEN.
Zorgzame en zindelijke bereiding verzekerd.
Billijk tarief.

TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOENANTI DATANG KEMBALI.

Diners vanaf f 1.75.
Plat du Jour à f 1.25.

Uitzending van allerlei Schotels en Gebakken met verhooging van bezorgloon.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL.
Grand Salon de Rafrâichissements NOORDEINDE 44,
Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende Indische SPEKKOEK à f 1.20.

Brengt een bezoek aan BOEATAN
: Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID :

 's-Gravenhaagsche Melkinrichting
„De Sierkan”.

Roomboter per Kilo f1.70
Melkboter „ „ f1.60

De Directeur,
KOENTZ.

Ongetwijfeld is het .....
KOLONIAAL WEEKBLAD
voor alle deelen des lands een der meest doeltreffende Advertentiebladen.

 Melkinrichting
„DE LANDBOUW”.

BOTERPRIJZEN
vanaf Dinsdag den 4 Aug. 1914.
ROOMBOTER per K.G. f 1.70
MELKBOTER „ „ f 1.60

De Boter staat onder toezicht van het Contrôle-Station Z.-Holland en is voorzien van het Rijksmark.

De Directeur,
C. NOORDAM.

N. V. WIJNHANDEL voorheen
ANTONIO AGUILAR

Hoofdkantoor: DEN HAAG, LANGE HOUTSTRAAT 10. Telefoon H. 264.

Grootste Import en Export van Spaansche en Portugeesche Wijnen.

Bordeauxwijnen van: Ed. Blanchy & Cie., Bordeaux.

Op aanvraag wordt volledige prijscourant gratis en franco toegezonden. 7907

DUITSCH BIER

is thans in alle 1e rang Cafés en Bierhuizen vervangen door

AMSTEL PILSENER MUNCHENER en DORTMUNDER,

waardoor de erkenning door deskundigen, dat 8300

Amstelbieren
de beste der Hollandsche Bieren zijn, ten volle tot haar recht komt.

Van uit ons Depôt: **JAN v. RIEBEEKSTRAAT 90-98** worden deze Bieren, alsook het **Amstel, Lager en Donker Gerste,** op Flesch en Syphon, inhoud 5 Liter, geleverd. **Tel. 3484.**

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Lingerie
en
Huishoudgoederen
tot matige prijzen.

A. A. BOLT, Confiseur-Pâtissier.
Bankastraat 4c, 4d, 4e, 4f. Hofleverancier. 'S-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.
Ook verkrijgbaar in „BOEATAN“, Heulstraat 19.

C. A. VAN MONSJOU. VALKENBOSCHPLEIN
DEN HAAG.

TELEFOON 2167.

Horloger - Opticien

Fournisseurs
de S. M. la Reine. Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons, Dentelles.
ROBES MI-CONFECTIONNÉES.
Dentelles de Bruxelles Veritables.

Téléphone 2155

Maison de Nouveautés
Compagnie
Lyonnaise

9 Kneuterdijk - LA HAYE.

Kunstzalen
d'Audretsch.

HOOGHE WAL 16A.,
'S-GRAVENHAGE.

**Voortdurende
Tentoonstelling**

van
Schilderijen, Etsen en
Kunstvoorwerpen.

Geopend van 10-5,
Zondags van 2-5 uur.

Vrije Toegang.

J. A. M. MULDER, Uurwerkmaker.

Noordeinde 182-184 - Den Haag.
TELEFOON 7413.

W. P. de BOCK

PIET HEINSTR. 71-73. TEL. 1769.

**BADEN,
GEIJSERS.**

VERKOOPHUIS

GR. HERTOGINNELAAN 103-105-107
VALERIUSSTRAAT - DEN HAAG
- Tramhalte Lijn 3 -

Eenig adres voor hen die zich goed
en voordelig van nieuwe of Tweede-
hands Meubelen willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10 tot 4 uur.